

Danish University Colleges

Scenariedidaktik - et undervisningsforløb om mødeledelse på pædagoguddannelsen

Lyndgård, Mette Valentin; Jørgensen, Lone Tang; Thulesen, Mie; Vedel, Anne-Sofie Hedengran

Publication date:
2023

Document Version
Også kaldet Forlagets PDF

[Link to publication](#)

Citation for pulished version (APA):

Lyndgård, M. V., Jørgensen, L. T., Thulesen, M., & Vedel, A.-S. H. (2023, mar.). Scenariedidaktik - et undervisningsforløb om mødeledelse på pædagoguddannelsen.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Download policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Scenariedidaktik

- et undervisningsforløb om mødeledelse på pædagoguddannelsen

ved lektor Mette Valentin Lyndgård, lektor Lone Tang Jørgensen og lektor Mie Thulesen
Pædagoguddannelsen i Odense og Svendborg, og Anne-Sofie Hedengran Vedel
Socialrådgiveruddannelsen UCL. Marts 2023

Indledning

Et centralt formål for socialrådgiver- og pædagoguddannelsen er at ruste de studerende til deres fremtidige professionsudøvelse. Som professionsudøver er det væsentligt at kunne anvende mange vidensformer for at forstå og handle professionelt i pædagogisk og social faglig praksis.

Studerende på socialrådgiver- og pædagoguddannelsen forventer og efterspørger en nær sammenhæng mellem teori og praksis, og samtidig er det en stor udfordring i uddannelsen at koble teori og praksis på måder, der er meningsfulde for de studerendes fremtidige professionsudøvelse (Iskov, 2022, 43)

Hvorfor arbejde med emnet mødeledelse gennem scenariebaseret didaktik i undervisningen på professionsuddannelser? I bekendtgørelsen for erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser beskrives, at professionsuddannelserne "skal give de uddannede viden om og forståelse af fagområdernes praksis, anvende teori og metode på et niveau, der kvalificerer til selvstændigt at kunne analysere og vurdere problemstillinger" (Bekendtgørelse af lov om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser, 2019). Uddannelserne må således sigte mod, at studerende udvikler kompetencer til at forstå og agere i komplekse praksissituationer.

Scenariebaseret didaktik intenderer at invitere virkeligheden ind i studierummet, således bidrager det til at give dem en viden om og en forståelse for, hvordan man samarbejder tværprofessionelt.

I det følgende beskrives et undervisningsforløb på modulet "Tværprofessionelt element" på pædagoguddannelsen, der sigter mod udvikling af kompetencer til at indgå i tværprofessionelt samarbejde. Forløbet har fokus på det tværprofessionelle møde herunder ledelse af samme. Afvikling af et møde kan lyde enkelt, men er i virkeligheden en kompleks affære, der kalder på mange former for viden og færdigheder. Når det i tillæg drejer sig om et møde mellem forskellige professioner og fagligheder, skærpes kompleksiteten yderligere. Dette kalder på koblingskompetencer, hvor faggrænser forbindes og fagligheder forstørres. (Jørgensen et.al., 2016a)

Undervisningsforløbet tager afsæt i scenariedidaktik som didaktisk metode og har til hensigt at skabe et øverum for udvikling af tværprofessionelle kompetencer (koblingskompetencer) hos de pædagogstuderende.

Scenariedidaktik

Scenariedidaktik er en samlebetegnelse for forskellige studenteraktive undervisningsformer, der sigter på at bringe mere virkelighed ind i undervisningen. Scenariebegrebet kommer fra renæssancens Commedia dell'Arte og kan forstås som en løs skitse, en ramme indenfor hvilken deltagerne kan improvisere. (Fought et al., 2022)

I en scenariedidaktisk tilgang sigter man efter at skabe autentiske repræsentationer af virkeligheden. Her forstået som den praksis pædagoger kan møde, når det drejer sig om tværprofessionelt samarbejde. Intentionen er at skabe et forestillings- og mulighedsrum, som er afgrænset, og som kan udvikle sig i mange retninger.

Der findes en række faglige metoder og tilgange, der er beslægtet med scenariedidaktik, bl.a. rollespil, Storyline og forskellige projektorienterede tilgange. Simulationsbaseret undervisning kan ligeledes betragtes som en parallel til en scenariedidaktisk tænkning. (Fought et al. 2022)

Thomas Iskov, ph.d og docent ved VIA University College, fremhæver at simulationsundervisning inddrager elementer, der er sammenlignelig med professionel praksis, men at det særlige er, at det netop *ikke* er professionel praksis. Det er en undervisningspraksis, hvor studerende kan udføre 'som-om'-handlinger med en bevidsthed om at det netop er som-om, et øverum uden den handletrang og de risici, der er forbundet med samme handling i professionspraksis (Iskov, 2022)

En beskrivelse af et undervisningsforløb

[Gruppearbejde](#)

[Kommunikative færdigheder - del 2](#)

Målet med undervisningen er, at de studerende tilegner sig kompetencer i tværprofessionelt samarbejde her eksemplificeret ved et netværksmøde.

I forbindelse undervisningen i "Mødeledelse" anvender vi en scenariebaseret didaktik, da det er en velvalgt didaktik til at undersøge og mærke, hvad god og udfordret mødeledelse og mødedeltagelse er.

Del 1. De studerende ser filmen "Verdens bedste tur", som handler om et udfordret møde, hvor ingen leder mødet. Ingen struktur resulterer i ingen beslutninger. I det efterfølgende gruppearbejde drøfter de studerende, hvilke pædagogfaglige problemstillinger, der præsenteres.

De studerende har til undervisningsgangen læst Ravn, I. (2019) I: Matthiessen, A., Gerholt, S.F., Møller, A.M. og Zeeberg, B. (red.). *Bedre møder på tværs. Facilitering, processer og beslutninger*. Samfundslitteratur, kap. 2-4

Disse afsnit klæder de studerende på i forhold til god mødeledelse, hvilket er relevant i forhold til at *indgå i, koordinere og lede helhedsorienterede og tværgående samarbejdsprocesser*. (Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor som pædagog, 2017)

Del 2. Forberedelse af det tværprofessionelle netværksmøde:

En case udformes i grupper. Roller fordeles og forberedes dels individuelt, dels i grupper med samme rolle. Facilitator er pædagog, resten er op til de studerende.

Tværprofessionelt netværksmøde.

Her afholdes et netværksmøde på 20 minutter, hvor facilitator træner mødediamantens struktur. Et reflekterende team giver feedback i forhold til brug af faser i mødediamanten, mødeleders facilitering, er målet klart/rød tråd, var der plads til mangfoldighed og uenighed, i hvilken grad lykkes det at være anerkendende, i hvilken grad lykkedes det at være professionel, at tage mandatet, at afbryde tangenter, domæner m.v.

Analyse

I forlængelse af undervisningen er der foretaget et fokusgruppeinterview med tre studerende. I det følgende vil vi undersøge, hvad scenariebaseret didaktik betyder for de studerendes udbytte af undervisningen. Herudover vil vi sammenholde teoretiske perspektiver om koblingskompetencer med de studerendes udsagn.

Scenariedidaktik - at simulere praksis

De studerende udtrykker generelt stor begejstring over udbyttet af undervisningsmetoden. En studerende udtaler at “[det er en] megagod måde at lære på, at man udøver det i stedet for en underviser, der står og fortæller. ..Man mærker det på egen krop”.

En anden studerende supplerer: “Det med at skrive en case er én ting. Det med at spille en case er noget andet. Jeg lærte meget mere, da vi praktiserede end da vi sad og skrev”.

De studerendes udsagn understreger den grundlæggende værdi i scenariebaseret undervisning; vigtigheden af at prøve det, betydningen af indlevelse og muligheden for at afprøve forskellige handlinger. Ligeledes oplever de studerende, at det støtter dem i at skabe bro mellem teori og praksis:

Jeg er en sucker for sådan noget. Det er virkelig der, jeg lærer noget. Hvor vi får lov til at prøve det og at tænke i situationer. Der bliver den der teori/praksiskobling [til] for mig i hvert fald - det fungerer der.

Scenarier skaber øvebaner, hvor de studerende kan arbejde med som-om situationer, hvor de trygt kan fejle uden de risici, som handlinger kan være forbundet med i praksis (jf. Iskov 2022, Fought m.fl. 2022) Dette påpeger de studerende ligeledes betydningen af:

Altså det at have modet til at gå til biddet. Det er jo netop i øvelokalet, vi må fejle. Det må vi ikke på samme måde ude i praksis, så det er jo der, at man godt må sige - ups, det var en rigtig god, eller det var en rigtig dårlig måde at gøre det her på.

I modsætning til andre former for undervisning oplever en af de studerende, at scenariedidaktik støtter ham i at få øje på den kompleksitet, som pædagogisk praksis er indlejret i.

Når man generelt i studiet har god tid, ender det gerne ud i idealløsninger, og det kan godt være sådan en boble at gå i under studiet. Så kommer man ud i praktikken og finder ud af: "Holy shit, det går sgu hurtigt".

Her kan det at simulere praksissituationer og øve sig i forskellige forestillings- og mulighedsrum, styrke de studerendes praktiske handlekompetencer.

Den norske professionsteoretiker, Harald Grimen fremhæver, at praktikernes (professionsudøvernes) kundskaber er skabt af forskellige forskellige former for viden. Denne viden er skabt af meningsfulde helheder, som ikke nødvendigvis er bundet sammen af en omfattende teori, men i stedet af de krav, som den konkrete praksis stiller. (Grimen, 2010, 73-74) Han anvender begrebet *praktiske synteser* som begreb til at beskrive dette forhold. At forskellige brokker af kundskab - teoretisk, erfaringsbaseret, tavs viden m.v. - er sat sammen på en bestemt måde, fordi de udgør en meningsfuld del i professionsudøvelsen forstået som en praktisk helhed eller enhed (Grimen, 2010, 74).

Pædagoguddannelsen må sigte mod, at studerende udvikler kompetencer til at forstå og agere i komplekse praksissituationer, og at de ved hjælp af forskellige former for viden kan sammenstykke en helhedsforståelse som baggrund for handling. De studerende giver i ovenstående udtalelser udtryk for, at scenariedidaktik på forskellig vis støtter dem i dannelsen af praktiske synteser. Både i forhold til teori-praksis sammenhængen, indlevelse og engagement, til at kunne gøre sig erfaringer med komplekse problemstillinger i en som-om praksis, til at prøve og turde fejle.

Tværfprofessionelt samarbejde

Det faglige mål med undervisningsforløbet er at styrke de studerendes kompetencer til at indgå i et tværfprofessionelt samarbejde. Som en del af dette er det jf. modulets videns- og færdighedsmål centralt at få indblik i egen og andres professionsforståelse. (Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor som pædagog, 2017). De studerende har på mødet forskellige fagligheder og roller henholdsvis som professionelle og som forældre. De studerende siger følgende om udbyttet af det:

Det er spændende med det perspektivskifte, man har, fordi der er forskellige perspektiver - hos os var der forældre, der var lærer og pædagog. Selvom man ikke har den kasket til daglig, så det at man tager kasketten på: "Nu er jeg læreren", det er osse en gevinst, fordi man kommer mere under huden på eksempelvis læreren.

En anden studerende supplerer: "Perspektivskiftet gør, at man er mere forberedt på, hvad der møder én i praksis, fordi man har ligesom været der med følelserne."

I ovenstående peger de studerende på betydningen af, at "man har været der med følelserne". De peger på at indlevelsen i og afprøvningen af de forskellige roller giver et dybere indblik i og forståelse for, at der er flere perspektiver på spil på samme tid. De får forståelse af professionernes lighed og forskellighed og erfaringer med kommunikation og samarbejde i en tværprofessionel kontekst.

Koblingskompetence - en forudsætning i det tværprofessionelle samarbejde

Jeg havde lidt en anden oplevelse, fordi jeg sad på den anden side af bordet. Jeg tænker lidt mere i facilitatorrollen, fordi jeg tænkte hele tiden, at jeg ikke rigtig kunne komme til. Altså der blev ikke faciliteret så grundig, at jeg kunne komme ind med mine pointer. Jeg var socialrådgiver, men jeg fik ikke noget taletid, så det gjorde, at jeg til sidst bare sagde: "Jamen, jeg kan det her", og så brød jeg bare ind. Det kræver rigtig meget at være facilitator.

I dette citat reflekterer den studerende over, at det er svært at mestre koblingskompetence. Koblingskompetence defineres som "sættet af kommunikative, koordinerende og kooperative evner og færdigheder, der skal til for at få bragt aktører sammen om grænsekrydsende arbejde i det offentlige." (Jørgensen et al., 2016a) For at kunne skabe denne koblingskompetence er det nødvendigt, at de involverede besidder nogle sociale kompetencer, viden og færdigheder. (Jørgensen et al., 2016b).

Det, som den studerende særligt har manglet ifølge dette citat, er brobyggerfunktionen, som er en af de fire funktioner, der skal være tilstede, for at man kan arbejde tværprofessionelt (Jørgensen et al., 2016b). Med brobyggerfunktionen menes, at man bringer de samarbejdende sammen og udveksler idéer og ressourcer. (Jørgensen et al., 2016b) Her påpeger den studerende den manglende brobyggerfunktion, da ikke alle fik mulighed for at komme med deres bidrag.

Som det ses i det følgende citat, er den studerende blevet bevidst om, at det at indgå i et tværprofessionelt samarbejde kræver, at alle bliver hørt, og det kan være vanskeligt. Den studerende peger både på brobyggende færdigheder, altså at man har evnen til at samle aktører, og samtidig koordinerende færdigheder, hvor man planlægger og hører alles perspektiver.

Noget af det man osse får med, er det her med, at man oplever, at jeg kan ikke komme til. Så hvordan kan jeg gøre derude, for nu har jeg øvet mig, så det kan jeg måske godt, så hvis jeg ikke får ordet, så skal jeg osse huske at tage ordet, for ellers får jeg ikke sagt noget. Og så også at når andre faciliterer, hvor svært det kan være. Eller hvor kan de [facilitator] gå galt i byen eller i hvert fald, hvad trigger det, når jeg sidder som forældre eller jeg sidder som professionel og ikke får lov.

De studerende har her peget på to funktioner for at opnå koblingskompetence. Udover dette, så giver forløbet med mødeledelse også mulighed for at øve to andre funktioner som Kooperation, få de involverede professioner og pårørende til at forpligte sig til samarbejdet og kommunikation, som fx forstå de forskellige professioners talemåder (Jørgensen et al., 2016b).

Videre perspektiver

På baggrund af analysen af de studerendes tilbagemeldinger og udsagn vil vi udfolde, hvilke perspektiver, vi har fået øje på i forhold til at videreudvikle forløbet.

- **Timeouts**

Elementer fra forumspil kunne tages i anvendelse her understreget ved et udsagn fra en studerende:

En pauseeffekt eller timeout kunne indlægges, således at det reflekterende team siger: "Er der noget vi med fordel kunne ændre? Okay vi vil gerne ændre i bordopstilling og roller. Det prøver vi lige og gøre." Dette ville afhjælpe ønsket om "Åhr, kunne vi holde det [netværksmødet] igen"

Et andet ændringsforslag er at tilføje en pædagog i spillet udover pædagogen, der er facilitator. Hermed vil den pædagogiske faglighed fremhæves.

- **Kompleksitet over for forenkling**

Casene indeholder en høj grad af kompleksitet, da de forsøger at afspejle virkeligheden. Her påpeger de studerende et ønske om reduktion af kompleksiteten: "Kunne man sige:" Nu har I jeres case, og der er en hel masse problemstillinger. Hvad ser I som den største? Og når I så går i gang, så er det med det i mente" Scenariedidaktikken giver adgang til at forstå virkeligheden som en kompleks og dilemmafyldt størrelse, hvor man dog bliver nødt til at fokusere på det væsentligste. Når problemstillingerne bliver for mangfoldige og komplekse, bliver de studerende udfordret på at adressere det vigtigste på netværksmøderne.

Det er en god pointe at skære det ind til benet og sige "hvad er hovedproblemet her?" " Det er, at far drikker!" "Hvis vi skal øve os på at få sagt de her svære ting, så var det ærgerligt, at vi ikke nåede til det.

- **Gør det igen**

De studerende fremhæver, at uddannelsen retter sig mod en "rimelig" konkret praksis, Så derfor ønskes denne form for didaktik anvendt "mange flere gange". I forhold til mange forskellige emner fremhæves relevansen - eksempelvis konfliktløsning, klasseledelse, rammeledelse, co-teaching, forældresamtaler. Denne form er en øvebane, hvor de studerende er på dybt vand, de oplever en alvor, og de tilegner sig færdigheder, der ikke handler om perfektion men om at være i et rum, hvor man som studerende har lov til at fejle.

"Jeg har ikke noget imod, at vi gjorde dette her mange gange".

Referenceliste:

Bekendtgørelse af lov om erhvervsakademiuddannelser og professionsbacheloruddannelser.

LBK nr 1343 af 10/12/2019. <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2019/1343>

Bekendtgørelse om uddannelsen til professionsbachelor som pædagog. BEK nr 354 af

07/04/2017. <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2017/354>

Foug, S. S. et al. (red.) (2022). *Håndbog i scenariedidaktik. Didaktiske studier*. Aarhus Universitetsforlag

Grimen, H., Profesjon og kunnskap, I: Molander, A., Terum, L. I. (red.) (2010) *Profesjonsstudier*, Universitetsforlaget

Iskov, T.(2022). Simulationsdidaktik og studerendes professionelle udvikling, I: Henriksen, J., Glavind, J. G. og Noer, Vibeke Røn.(red.) *Simulationsbaserede undervisningsmetoder*, Gads forlag

Jørgensen H. Lassen M. og Baadsgaard K. (2016a). *Koblingskompetencer – et begrebsligt indkredsningforsøg*. CARMA, Aalborg.

Jørgensen H., Lassen M. og Baadsgaard K. (2016b). *Hvad er koblingskompetencer?* Fremfærd og Carma

Koldsø, B.R.(2019). Tværprofessionelle møder med børn, unge og familier i udsatte positioner. I: A. Matthiessen, S.F. Gerholt, A.M. Møller og B. Zeeberg, (red.). *Bedre møder på tværs. Facilitering, processer og beslutninger*. Samfundslitteratur

Ravn,I. (2019). Tværprofessionelle møder bør faciliteres. I: A. Matthiessen, S.F. Gerholt, A.M. Møller og B. Zeeberg, (red.). *Bedre møder på tværs. Facilitering, processer og beslutninger*. Samfundslitteratur

Ravn, I. (2019). At agere facilitator. I: A. Matthiessen, S.F. Gerholt, A.M. Møller og B. Zeeberg, (red.). *Bedre møder på tværs. Facilitering, processer og beslutninger*. Samfundslitteratur

Ravn, I.(2019). Strukturer og teknikker til facilitering. I: A. Matthiessen, S.F. Gerholt, A.M. Møller og B. Zeeberg, (red.). *Bedre møder på tværs. Facilitering, processer og beslutninger*. Samfundslitteratur

